● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

● OB RAZSTAVI LIKOVNIKOV KUD VIDE PREGARC

Različno izražena narava

V torek, 9. junija je bila v Jelovškovem likovnem salonu v KD Španski borci odprta skupinska razstava slik in grafik nekaterih moščanskih likovnikov, ki so včlanjeni v KUD Vide Pregarc. Odprtje razstave so kot vedno doslej popestrili s prijetnim muziciranjem gojenci glasbene šole Moste, likovnike in goste pa je pozdravil predsednik občinske konference SZDL naše občine tovariš Niko Lukež.

Mnenja dr. Mirka Juterška o razstavljenih delih v celoti objavljamo.

»Ob tokratni letni predstavitvi slikarskih del članov likovne sekcije kulturno-umetniškega društva Vide Pregarc, moremo tako kot ob vsakem srečanju z ljubiteljsko umetnostjo ugotoviti, da je likovni amaterizem vse pomembnejša premostitvena vez med tradicijo in sodobnostjo.

Vsaj v slovenskem kulturnem prostoru je zanj značilno, da skorajda ne pozna eksperimentiranja iz vidika potrjevanja in dograjevanja avantgardnih idej. Sodobnim ustvarjalnim težnjam to ravno ni v pomoč, vendar je to le del splošnega odnosa do vsega novega. Najslabši in povsem nezaznavni pa so sodobni vplivi na amatersko kiparstvo. Zaradi zahtevnosti in hitro opaznih znakov neznanja, je zato kiparstva, predvsem v okoljih, kjer prevladuje tradicija, veliko manj ali pa se usmeri v mnogo lažje obvladujočo večinoma že ponavljanju podrejeno naivo. Tudi skupino društva Vide Pregarc zastopajo vselej predvsem slikarji, za katere je značilna že dokajšnja stalnost glede uveljavljanja in sodelovanja na razstavah. Kot doslej je tudi tokrat vsem desetim razstavljalcem bistveno in kar edino izhodišče narava, ki jo slikarsko interpretirajo na povsem različne načine. Enim je bližje brezosebno posnemanje, odlikavanje bolj ali manj splošnih, že uveljavljenih krajinskih motivov in imajo zato največ težav z obvladovanjem tehnike slikanja, naj so to risba, akvareli ali olja. Bolj subjektivni pogledi dopuščajo sproščenejšo tehniko, črte in poteze s čopičem so lahko bolj nedorečene, pa še vedno so slike prepoznavno blizu temu, kar so avtorji želeli naslikati. Marsikatere pomanjkljivosti nadomesti seveda tudi duhovno doživljanje upodobljenega in to postaja tudi v ljubiteljstvu vse pomembnejša, zavestna postavka. Zato v celoti kakovostna raven likovnega amaterizma vidno raste. Vse manj je tudi ponavljanja, kar pa je bistveno, ko stremimo po pristnosti v umetnosti. Tudi pri fotografiji, novi obliki likovnega ustvarjanja, vemo, da je njeno bistvo kljub tehničnim možnostim razmnoževanja daleč od ponavljanja. V amaterizmu tako ni prisotna samo množičnost, ampak veje iz njega tudi zdrav duh konkurenčnosti, kar vodi k napredku in novim spoznanjem v umetnosti.«

Na razstavi so sodelovali: **Ana Cajnko, Ciril Jerič, Željko Karakaš, Danilo Jakovčič, Matjaž Rolih, Milka Turk, Marjan Kolenc, Marjan Smrtnik** in **Janez Ošaben.**

MATJAŽ ROLIH

● Program prireditev za junij

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

● 9. 6. 87 do 30. 6. 87

— razstava KUD Vide Pregarc v Jelovškovem likovnem salonu,

● 18. 6. do 9. 7. 87

— v avli Kulturnega doma Španski borci likovna razstava slikarja iz Kobarida Silva Fratine,

● 26. 6. ob 17. uri bo na ploščadi koncert godbe TREBIŽAD iz ČAPLJINE, HERCEGOVINA,
ob 17.30 uri bo nastopila folklorna skupina KUD IVO MIKAC, VARAŽDIN
Prireditvi sta v okviru ljubljanske Kmečke ohceti.

● DRAMSKI KROŽEK SŠEE V ŠPANSKIH BORCIH

Boris Vian: Pena dni

Kdor vsaj nekoliko pozna gledališko dogajanje v naši občini, bo vedel, da dramski krožek nekdanje VI. gimnazije in sedanje Srednje šole za elektroenergetiko, ki ga vodi mentorica Helena Potikar, že vseskozi sodi med njegove najbolj aktivne in najbolj uspešne ustvarjalce. To tradicijo je krožek nadaljeval tudi z letošnjo predstavo, ki je bila najprej predstavljena v Domu Ivana Cankarja v okviru kulturnega tedna Podobe trenutkov, 28. maja pa tudi v Kulturnem domu Španski borci.

Francoski pisatelj, dramatik, najboljši jazzovski trobentač svojega časa, šansonjer in sploh človek tisočerih poklicev Boris Vian (1920—1959) je z romanom Pena dni dosegel že kar kultno popularnost, predvsem med mladimi. Prestaviti na oder delo, ki z istočasno nežnostjo in krutostjo, s svojimi besednimi igrami in s fantastičnimi in nadrealnimi prizori pomeni hudo preizkušnjo za realistično recepcijo, je nedvomno drzno dejanje; tokratna priredba ga je naredila tako, da je v kolažnem slogu prikazala posamezne izseke iz romanesknega gradiva, ki so — drugače biti tako ali tako ne more — učinkovali kot samostojno delo. Deloma so se navezovali na literarne plasti besedila, utelešali romaneskne dialoge in tako nadaljevali tradicijo literarnega gledališča (recimo monolog Matjaža Vrbanca o mački in miši), deloma pa so sledili ‚dekadenčni' liniji romana, ki je ponujala obilo materiala za raždoživo gledališko interpretacijo (npr. odlični prizor učenja ‚shakea', pa tudi drugi plesni prizori, ki jih je koreografiral Bojan Furlani, glasbeno opremo pa je s citatno metodo, ki se je pri svojem izboru — zelo ustrezno! — gibala med patetiko, dekadenco in kičem, pripravil Boštjan Perovšek). Seveda je treba povedati, da so igralci, od katerih so nekateri že preizkušeni ‚odrski mački', vsi po vrsti svoje naloge domiselno opravljali, nekateri med njimi so v tokratni vlogi podaljševali lok, ki ga napenjajo že več sezon. Značajske poteze njihovih likov in spektaklsko funkcijo predstave je učinkovito podčrtala kostumografija Tanje Lakovnik.

Delo je režirala Helena Potokar in tudi tokrat potrdila svojo režijsko poetiko, ki jo lahko zasledujemo skozi produkcijo zadnjih let: čvrsta organiziranost dramskih prizorov, vnašanje sodobnih izraznih sredstev in istočasno poznavanje in spoštovanje ‚klasičnega' gledališkega izraza, vselej nekonvencionalne odrske rešitve. Predstava torej, ki je nedvomno segla v vrh moščanske — in nemara tudi ljubljanske — gledališke sezone, ki pa je brez svoje krivde znova sililа v razmislek o kulturnem domu Španski borci in obisku njegovih prireditev; kulture konec 20. stoletja brez investiranja vanjo res ne moremo pričakovati. Če ne bo prišlo do odločne programske orientacije, podprte z ustreznim finančnim zaledjem, bo kulturni dom Španski borci potonil v provincialno mlakužo.

ANDREJ BLATNIK

V četrtek, 28. maja 1987 nam je kulturni dom Španski borci ljubeznivo omogočil, da smo uprizorili predstavo našega letošnjega amaterskega programa. Že vedamo se, da nobena srednja šola v Ljubljani nima tako idealnih možnosti za ponovitev kot ravno mi. Znano je, da je obisk amaterskih nastopov v KD ŠB ponavadi zelo slab.

Tudi nam se je tako godilo, četudi smo se po našem mnenju maksimalno potrudili, da bi obvestilo o nastopu doseglo vsaj naše vrstnike na drugih srednjih šolah. Tudi na naši — moščanski — šoli so se vabilu odzvali samo učitelji in dva učenca. Res pa je, da smo dan mladosti počastili s športnimi prireditvami in interno predstavo Pena dni.

28. maja smo tik pred predstavo odprli razstavo o dvajsetletnem delovanju dramske skupine.

Zgodilo pa se je nekaj izredno zanimivega. Čeprav je bilo malo občinstva in so se igralci spraševali, kako se bodo znašli pred skoraj prazno dvorano, je prireditev uspela.

Dejstvo je, da se bo treba dolgoročno angažirati v dogovorih s KD ŠB in potem ob letu morebiti ne bo takih neprijetnih presenečenj. Čas je trd. Nasilje vznemirja in boli. Napnimo vse sile, da upravičimo svoj obstoj.

HELENA POTOKAR
mentorica dram. sk.
SŠEE, Zaloška 49

Utrinek iz doma Španskih borcev

Hodimo med ljudmi, ki govorijo, govorijo... a ne slišimo ne lepih ne dobrih besed. Kot da se pogrezamo v temačni srednji vek. Ne preganjajo nas zli duhovi in čarovnice, ki so takrat preganjali človeštvo — nas preganjajo mamila, strupi, atomi. Okolje nas oklepa in pritiska kakor groba raševina.

Vendar — skozi raševino prodirajo utrinki, kakor sončni žarki skozi prašno steklo. Ti utrinki so kulturni dogodki. En tak utrinek smo v domu Španskih borcev doživeli navzoči na manifestaciji umetnikov-amaterjev. Oni ustvarjajo v tišini svojega doma in imajo malokdaj možnost, da svoje stvaritve predstavijo širšemu okolju in v prostoru, ki je namenjen le kulturi.

Ne bom podrobno naštevala vsega programa, temveč povedala le nekaj vtisov, ki jih imam na pamet v spominu.

Slišali smo plaho izpoved prve simpatije mladega fanta svoji sošolki pri plesanju angleškega valčka. Pesmi odraslih so govorile o zreli ljubezni, težkih, hudih življenjskih usodah, a niso bile brez optimizma.

Ljubezen do domovine, slovenstva in ljudskih običajev je pogosta snov v pesmih naših amaterjev.

Dve tovarišici sta brali svojo prozo, ena o pomoči v duševni stiski, druga spomine na vojne grozote.

Ogledovali in občudovali smo slike in skulpture, s katerimi avtorji izražajo svoje vtise o naravi, kakor jih vidijo njih oči in občutijo oni.

Posebnost razstave so bile ikebane, pravo čudo cvetličarske umetnosti.

Poudarjam, da je to le bežen utrinek doživetja v Domu španskih borcev 12. junija 1987.

Taki utrinki pomagajo človeku lepše preživeti vsakdan, so pa obenem stebri, ki pomagajo in bodo pomagali človeštvu premagati in preživeti tudi sedanjo dobo.

MARIJA DELKIN

● Odličen odziv vabilu sindikata

Na povabilo komisije za kulturno dejavnost pri našem občinskem svetu ZS se je odzvalo 11 literarnih in 15 drugih ustvarjalcev ljubiteljev, ki so svoja dela razstavili v predverju KD Španski borci

(Foto: Peter Višnjevar)

● Srečanje mladih plesalcev

V ponedeljek, 1. junija, je bilo v kulturnem domu Španski borci 5. srečanje plesnih skupin naše občine, ki ga je v okviru svojega programa pripravila Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Moste-Polje.

Zaradi velikega zanimanja in izkušenj iz prejšnjih let sta bili tudi to pot v veliki dvorani naše osrednje kulturne hiše dve prireditvi — ob 16.00 za šolsko mladino ter ob 18.00 za starše nastopajočih in ostale vabljene.

Letos se je občinstvu predstavilo devet plesnih skupin z osnovnih šol Edvarda Kardelja, Jožeta Moškriča, II. grupe odredov in Novih Jarš ter KUD Vide Pregarc, nastopila pa je tudi folklorna KUD Svoboda Zadobrova Sneberje.

Program srečanja je bil tudi tokrat dokaj pester in raznolik — tako po izbiri glasbe in koreografiji posameznih točk, kot tudi po strostni oz. mladostni strukturi nastopajočih.

Videli smo trinajst plesnih točk različnih zvrsti plesa — jazz nalet, disco plese, izrazne plese, ritmiko in folkloro.

Vse skupine so za sodelovanje na srečanju prejele priznanja ZKO Ljubljana Moste-Polje, ki jih je skupaj s skromnimi šopki podelila podpredsednica ZKO tov. Ljuba Novak.

Zanimanje za to zvrst dejavnosti, katere zametki segajo v naši občini v leto 1981, ko smo jo začeli v okviru ZKO organizirano gojiti, je iz leta v leto večja. Prav gotovo se je tudi letos marsikateri od mladih obiskovalcev odločil, da se vključi v katero od obstoječih plesnih skupin, kar je poleg ostalega tudi namen takih in podobnih prireditev.

● Prireditve ob krajevnem prazniku KS 25. maj

Tudi letos je bilo ob krajevnem prazniku več prireditev, ki so počastile sedmi rojstni dan KS 25. maj. Člani GD Štepanjsko naselje so skupaj z gasilci iz Gasilske poklicne brigade prikazali reševanje ljudi iz više gorečih nadstropij. Tako kot vedno doslej so vsaj otroci prišli na svoj račun, saj se starejšim krajanom v glavnem ni zdelo priti na demonstracijski prostor, kjer bi lahko opazovali, kaj zmoreta tehnika in njen upravljalec — človek. Višek prireditev pa je bil v soboto, ko je bila organizirana zabava s plesom, pa tudi za jedačo in pijačo je bilo poskrbljeno. Prostora je bilo še pozno zvečer dovolj, saj je bilo očitno, da z našim informiranjem nekaj ni v redu. Iz zanesljivih informacij je razvidno, da nam nekdo stalno odstranjuje razna vabila in opozorila, tako na oglasnih tablah, kakor tudi v obeh trgovinah. Kljub večkratnemu lepljenju vabil, konec tedna ni bilo na vidnem mestu plakata oz. vabila. Kljub temu so bili krajani zadovoljni in si želijo še večkrat zabavo s plesom.

Zahvala velja tudi gostinskemu podjetju Slavija, ki je poskrbelo za okusno hrano in hladno pijačo. Krajanom lahko obljubim, da se bodo letos vsaj še enkrat lahko zabavali ob veselih taktih.

VILJEM KLEMENC

Noč v hotelu Park, nova knjiga Jožeta Vidica

Točno na dan mladosti letos je pri založbi Borec izšla nova knjiga Jožeta Vidica NOČ V HOTELU PARK. Gre za blejski hotel, v katerem so bili med vojno osrednji uradi gestapa za Gorenjsko; gestapovske niti z Bleda so segale tudi na Koroško, v Ljubljano, na Dolenjsko in Primorsko. V tem hotelu so odločali o usodi mnogih ljudi, o življenju in smrti. Semkaj so se stekala vohunska poročila, tu so se kovale zarote proti NOV in POS in organizaciji OF.

V tem hotelu se dogaja ena od dvajsetih resničnih zgodb, ki jih pisec opisuje v knjigi. Naslovi nekaterih drugih zgodb: Kurir Bohun, Šest partizanskih patrulj na vrhu Triglava, Kako so slovenski partizani pozimi 1944,45 potovali v Beograd v vojaško akademijo, Spomini ubežnika z želinskega morišča, Molitev za mojega sina, Mehanizem bolnišnice

Jože Vidic

Franje je deloval kot najboljša ura, Beg zapornic iz begunjskega zapora, Dan, ko me je v vasi pozdravil le pes, Kako so gestapovci ugrabili Lojzeta Bevka, brata pisatelja F. Bevka, Čez Prokletije v Albanijo aprila 1941, Pričevanje o izdaji partizanske bolnišnice Svoboda (na Kambreškem nad Sočo). Zanimiva so pričevanja, kako je bilo med vojno v Vrbi, rojstni vasi pesnika F. Prešerna.

Lani je Jože Vidic praznoval šestdesetletnico in je zato v prvem poglavju te knjige opisal svoje spomine od rane mladosti do konca minule vojne.

Pisec je doma iz Sela pri Žirovnici na Gorenjskem. Je upokojeni podpolkovnik JLA. Leta 1971 je pri založbi Borec izšla njegova prva knjiga BEG Z MORIŠČA, ki je bila kmalu ponatisnjena. Sledile so knjige ZLOČIN PRI LENARTU, PO SLEDOVIH ČRNE ROKE, SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO, SEMENJ V BISTRICI in KRIK V DRAGI. Vse knjige so bile uspešnice, saj je bila knjiga Po sledovih črne roke natisnjena trikrat v skupni nakladi nad 20000 izvodov, Sedem krst za Ronkarjevo družino pa v nakladi 15800 izvodov. V skladišču založbe Borec ni niti enega izvoda njegove knjige.

Vidic opisuje le resnične dogodke iz vojnih dni in ima izrazit čut za zanimive podrobnosti. Za svoja dela je trikrat dobil Kajuhovo nagrado, Prešernovo nagrado gorenjskih občin in Nagrado vstaje slovenskega naroda.

Knjiga NOČ V HOTELU PARK obsega preko 400 strani in 120 fotografij.

Naj še povemo, da je Jože Vidic naš občan, saj že 18 let živi na Kodeljevem in tudi vseh sedem knjig je napisal tu na Kodeljevem, da še drugih številnih člankov in prispevkov za razne zbornike, revije in časopise sploh ne omenjamo.

Likovne novice

- **Do sredine julija bo v razstavnem prostoru Doma občanov v Novih Fužinah odprta samostojna razstava krajinskih slik našega občana slikarja Željka Karakaša. To je njegova prva samostojna razstava, skupinsko pa razstavlja v okviru likovne skupine KUD Vide Pregarc katere član je od leta 1981.**
- **Stene gostišča LUKA na Zaloški cesti tokrat krasijo oljne slike znanega slovenskega krajinarja Janeza Kovačiča.**

M. R.

● Župančičeve nagrade

12. junija je v veliki sejni dvorani Skupščine mesta Ljubljane predsednik ljubljanske kulturne skupnosti Sergej Vošnjak podelil letošnje Župančičeve nagrade. Nagrade podeljuje vsako leto ljubljanska kulturna skupnost posameznikom in skupinam za umetniške dosežke v minulem letu.

Prejeli so jih: **skladatelj Darjan Božič, igralec Brane Grubar, pisatelj in prevajalec Jože Javoršek, muzealka Maja Žvanut, pesnik in prevajalec Milan Jesih, filmska animatorja Milan Erič in Zvonko Čoh, igralec Branko Miklavc, režiser Tugo Štiglic in slovenski pihalni kvintet trobil v sestavi Stanko Arnold, Toni Grčar, Darko Roškar, Boris Šinigoj in Vili Trampuš.**

MATJAŽ ROLIH

● V SPOMIN

Ivan Jakič-Jerin

Tik pred svojim štiriinsedemdesetim rojstnim dnem nas je za vedno zapustil Ivan Jakič-Jerin, predvojni komunist, spomeničar NOB, upokojeni general JLA in krajan krajevne skupnosti Kodeljevo, sicer pa doma iz Želimelj.

V tridesetih letih je bil kot stavbinski delavec sindikalni delavski zaupnik in organizator stavk gradbincev. Odlikovala ga je bojevitost ter organizacijska in akcijska zmožnost. Leta 1938 je bil sprejet v KP Slovenije in Jugoslavije. Jakič je bil eden od ustvarjalnih članov prenavljajoče se partije, ki jo je takrat že vodil Josip Broz Tito. Prekaljen v stavkah, trden v načelih in željan napredka je dobil Jakič izjemno zahtevne naloge tudi ob začetku oboroženega upora leta 1941. Takrat je že bil član okrožnega komiteja KPS za Ljubljano in član vojnega komiteja za Slovenijo pri CK KPS.

Avgusta 1941 je bil odgovoren za organizacijo in zveze v glavnem štabu NOV in POS, marca je postal šef te službe, nekaj kasneje je postal namestnik komandanta 3. grupe odredov, prvi komandant Tomšičeve brigade itd. Do konca vojne je opravljal še številne pomembne funkcije in bil nosilec zahtevnih operativnih nalog v glavnem štabu NOV in POS.

Po osvoboditvi je ostal Ivan Jakič komandant ljubljanskega vojnega območja; vse do upokojitve 1964 je delal na visokih položajih v JLA. Za svoje delo je prejel več državnih in drugih odličij. Njegov lik revoluciji predane pokončne osebnosti nam bo za vedno ohranjal spomin nanj.

Pogreb je bil 4. junija, na njegov rojstni dan, v družinskem krogu na Žalah.

Občinski odbor ZZB NOV
Lj. Moste-Polje